

3.10 Lidská práva

D. Hána, L. Pavelková

Klíčové pojmy: lidská práva, myšlenková mapa, terminologie

Vzdělávací cíl: procvičovat dovednost žáků logicky uspořádat pojmy do grafického schématu tzv. myšlenkové mapy, svůj výběr pojmů a jejich uspořádání obhájit před ostatními spolužáky

Potřebný čas: 20 minut + případně 15 minut při opakování k tématu

Struktura a organizace hodiny:

Myšlenkové mapy mají ve výuce zeměpisu různá uplatnění (podrobněji kapitola 2.3.1.3). Pokud žáci s jejich tvorbou zatím nemají zkušenosti, je vhodné, aby jim učitel tento nástroj vysvětlil a ukázal, jak může myšlenková mapa vypadat. Je také možné žákům rozdat papíry s navrženou strukturou myšlenkové mapy – ta může být nápomocná, ale může také svazovat (příklad na obrázku 6). V případě předem dané „kostry“ grafického uspořádání myšlenek nelze hodnotit, zda žáci do jednotlivých buněk zapsali to samé jako učitel, nýbrž zda dokážou zvolit si různá hlediska (větve) a v těchto směrech logicky řetězit další pojmy a své schéma ostatním popsat, případně i zdůvodnit, co a proč kam umístili.

Zde uvádíme příklad využití myšlenkové mapy v evokační fázi hodiny tematicky zaměřené na lidská práva (v další části hodiny lze pracovat s mapovým listem stejného zaměření).

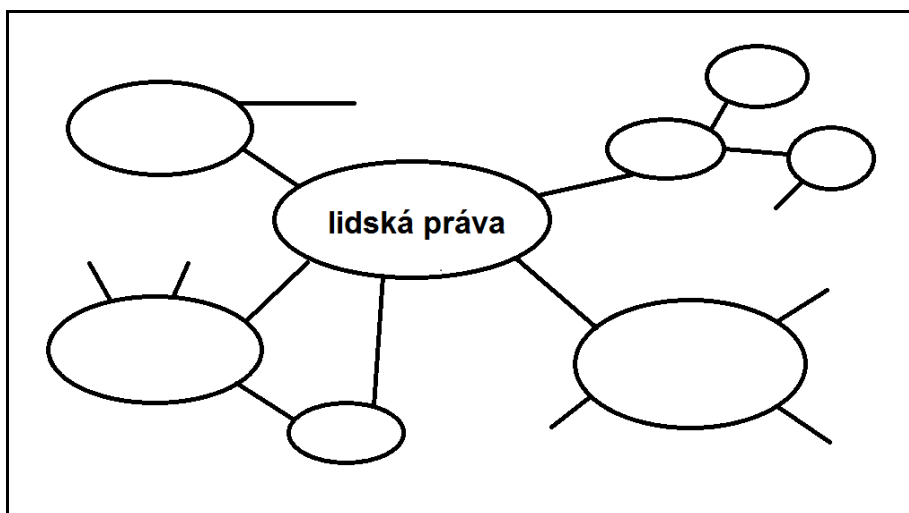
▶ Každý žák dostane papír (nejlépe A3, ale poslouží i A4), v jehož středu je v hlavní bublině napsáno sousloví „lidská práva“. Úkolem žáků je během cca 10 minut vytvořit pomocí dalších bublin schéma, které znázorní, co vše o daném tématu vědí a jak tyto znalosti (popř. asociace) dokážou logicky uspořádat. Žáci při tom mohou používat různé barvy, šipky a další grafické prvky (pro vizuální typy žáků může být tato aktivita dobrým typem na samostudium). Ukázka možného výstupu je v příloze 20.

▶ Po daném čase žáci porovnají své mapy ve dvojici – hledají podobnosti a rozdíly ve svém uvažování (5 minut). Aktivita je zakončena sdílením rozdílů či podobností – několik dvojic popíše, jak vypadají jejich myšlenkové mapy.

▶ Z diskuze a jednotlivých map se učitel dozví, co žáci (ne)vědí, ale také které otevřené otázky v souvislosti s tématem vyvstávají. Učitel může mít připravenou vlastní myšlenkovou mapu (na skryté části tabule, v prezentaci) a použít ji jako základ sdílení některých myšlenek a pojmů (např. Já mám tady vyjmenovaná některá lidská práva, máte je ve vašich mapách také?).

Pokud chce učitel použít myšlenkové mapy i pro opakování na konci probíraného tématu, musí zajistit, aby si je žáci uschovali (nebo je může vybrat, naskenovat atd.). Při opakování pak žáci do svých map vepisují nové informace, opravují případné chyby, mají také možnost se doptat na chybějící informace. Hotové myšlenkové mapy si pak mohou například vlepít do sešitu a použít při studiu.

Obrázek 6 - Příklad struktury myšlenkové mapy

Zdroj: vlastní návrh autorů